

USTAWA
O DZIAŁALNOŚCI
POŻYTKU
PUBLICZNEGO
I O WOLONTARIACIE

PO ZMIANACH
Z KOMENTARZEM

WYDANIE TRZECIE



BIBLIOTEKA JEDNOSTEK PUBLICZNYCH I POZARZĄDOWYCH

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

**Po zmianach
Z komentarzem**

wydanie trzecie

dr Katarzyna Trzpioła
Marta Grabowska-Peda
Marek Peda
Sławomir Liżewski

Copyright © by Wydawnictwo Wiedza i Praktyka sp. z o.o.

Warszawa 2017

Redaktor:
Bogdan Świąder

Wydawca:
Marta Grabowska-Peda

Korekta:
Anna Marecka

Koordynator produkcji:
Mariusz Jezierski

Skład i łamanie:
Studio IGAWA Ireneusz Gawliński

Druk:
Drukarnia Mdruk

Nakład: 500 egz.

ISBN: 978-83-269-6525-8

© Copyright by Wiedza i Praktyka sp. z o.o.
Warszawa 2017

Wiedza i Praktyka sp. z o.o.

03-918 Warszawa, ul. Łotewska 9a
tel. 22 518 29 29, faks 22 617 60 10,
NIP: 526-19-92-256

Numer KRS: 0000098264 – Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, Sąd Gospodarczy
XIII Wydział Gospodarczy Rejestrowy
Wysokość kapitału zakładowego: 200.000 zł

Publikacja „Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Po zmianach. Z komentarzem” jest chroniona prawem autorskim. Przedruk materiałów w niej opublikowanych – bez zgody wydawcy – jest zabroniony. Zakaz nie dotyczy cytowania publikacji z powołaniem się na źródło. Publikacja „Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Po zmianach. Z komentarzem” została przygotowana z zachowaniem najwyższej staranności i wykorzystaniem wysokich kwalifikacji, wiedzy oraz doświadczenia jej twórców. Zaproponowane w niej wskazówki, porady i interpretacje dotyczą sytuacji typowych. Ich zastosowanie w konkretnym przypadku może wymagać dodatkowych, pogłębionych konsultacji. Opublikowane rozwiązania nie mogą być traktowane jako oficjalne stanowisko organów i urzędów państwowych. W związku z powyższym autorzy, konsultanci oraz redakcja nie mogą ponosić odpowiedzialności prawnej za zastosowanie zawartych w publikacji „Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Po zmianach. Z komentarzem” wskazówek, przykładów, informacji itp. do konkretnych przypadków.

Biuro obsługi klienta:
tel.: 22 518 29 29
e-mail: cok@wip.pl

Spis treści

DZIAŁ I. PRZEPISY OGÓLNE	7
Zakres przedmiotowy	7
Definicje	8
Działalność pożytku publicznego	9
Organizacje pozarządowe	9
Jednostki uznawane za organizacje pozarządowe	9
Jednostki nieuznawane za organizacje pozarządowe	9
Zadania pożytku publicznego	10
Informacja publiczna	12
Współpraca z organami administracji publicznej	14
Program współpracy	15
DZIAŁ II. DZIAŁALNOŚĆ POŻYTKU PUBLICZNEGO	18
Rozdział 1. Działalność odpłatna i nieodpłatna pożytku publicznego	18
Działalność odpłatna i nieodpłatna	18
Wyodrębnienie księgowo działalności	21
Księgowość uproszczona	22
Rozdział 2. Prowadzenie działalności pożytku publicznego na podstawie zlecenia realizacji zadań publicznych	25
Realizacja zadań publicznych	25
Specjalny tryb zlecenia zadań publicznych	26
Inicjatywa własna	28
Otwarty konkurs ofert	28
Rozpatrywanie ofert	31
Umowa na realizację zadania publicznego	33
Regranting	35
Kontrola realizacji zadania publicznego	36
Sprawozdanie z realizacji zadania publicznego	36
Unieważnienie konkursu	37
Wzory	38
Tryb małych zleceń	38
Rozdział 2a. Inicjatywa lokalna	40
Rozdział 3. Organizacje pożytku publicznego	42
Kto może mieć status OPP	42
Uzyskanie statusu OPP	44
Utrata statusu OPP	45

Sprawozdanie merytoryczne i finansowe	47
Przywileje OPP	51
1% PIT	52
Zakaz reklamy organizacji nieuwzględnionych w wykazie	56
Fundusz Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego	57
Odpowiedzialność	59
Promocja 1% PIT	59
Rozdział 4. Nadzór	60
Nadzór nad działalnością OPP	60
Rozdział 5. Rada Działalności Pożytku Publicznego	67
Zadania Rady	67
Skład Rady	68
Posiedzenia Rady	69
Uprawnienia	70
Rozporządzenie	70
Sprawozdanie	71
Rozdział 6. Wojewódzkie, Powiatowe i Gminne Rady Działalności Pożytku Publicznego ..	71
Rada wojewódzka	71
Rada powiatowa i gminna	75
Współpraca rad	76
Zadania rad	77
DZIAŁ III. WOLONTARIAT	78
Rozdział 1. Przepisy ogólne	78
Świadczenia wolontariuszy	78
Rozdział 2. Przepisy szczególne	80
Obowiązki organizacji wobec wolontariuszy	80
Sprawozdanie z wykonania ustawy	83
Kary	84

Od redakcji

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie została uchwalona kilkanaście lat temu. Niewątpliwie jest to podstawowy akt prawny regulujący zasady funkcjonowania organizacji pozarządowych, w tym prowadzenia działalności pożytku publicznego, uzyskiwania statusu i funkcjonowania organizacji pożytku publicznego, sprawowania nadzoru nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego, a także tworzenia i funkcjonowania rad działalności pożytku publicznego.

Ustawa ta jako pierwsza wprowadziła definicję organizacji pozarządowej, działalności pożytku publicznego oraz organizacji pożytku publicznego. Definiuje również osobę wolontariusza jako osobę fizyczną, która ochotniczo i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia na zasadach określonych w ustawie. Co więcej, reguluje również warunki wykonywania świadczeń przez wolontariuszy oraz korzystania z tych świadczeń.

Nowelizacja ustawy z 2015 roku wprowadziła istotne zmiany dla organizacji pozarządowych. Do najważniejszych z nich należy zaliczyć nowe zasady dotyczące odpłatnej działalności pożytku publicznego, 1% PIT, promowania OPP czy regrantingu. Z radością oddajemy w Państwa ręce komentarz do znowelizowanych przepisów, uwzględniający wszystkie zmiany wprowadzone do ustawy w 2015, 2016 i 2017 roku. Pod każdym z artykułów znajduje się wyjaśnienie ekspertów, które z pewnością ułatwi Państwu stosowanie zmienionych przepisów w praktyce.

Redakcja

Ustawa z 24 kwietnia 2003 r.
o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
KOMENTARZ
(tekst jedn.: Dz.U. z 2016 r. poz. 239 ze zm.)
stan na 1 września 2017 r.

Ustawy nowelizujące:

- Ustawa z 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawy o fundacjach (Dz.U. z 9 września 2015 r. poz. 1339),
- Ustawa z 23 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o rachunkowości oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 8 września 2015 r. poz. 1333),
- Ustawa z 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 3 listopada 2015 r. poz. 1777),
- Ustawa z 23 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o rachunkowości oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 8 września 2015 r. poz. 1333),
- Ustawa z 16 marca 2016 r. o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 16 marca 2016 r. poz. 395).
- Ustawa z 16 listopada 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. z 2016 r. poz. 1948).
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 60).
- Ustawa z 10 lutego 2017 r. o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2017 r. 573).

DZIAŁ I
PRZEPISY OGÓLNE

[Zakres przedmiotowy]

Art. 1

1. Ustawa reguluje zasady:

- 1) **prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych oraz współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi oraz współpracy, o której mowa w art. 4d;**
- 2) uzyskiwania przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz funkcjonowania organizacji pożytku publicznego;

- 3) sprawowania nadzoru nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego;
- 4) tworzenia i funkcjonowania rad działalności pożytku publicznego.

2. Ustawa reguluje również warunki wykonywania świadczeń przez wolontariuszy oraz korzystania z tych świadczeń.

(pkt 1 zmieniony ustawą z 16 marca 2016 r.)

Ustawa o działalności pożytku i o wolontariacie reguluje zasady prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe oraz określa zasady współpracy tych organizacji z organami administracji publicznej. Określa również zasady uzyskiwania statusu i funkcjonowania OPP, sprawowania nadzoru nad działalnością pożytku publicznego, a także tworzenia i funkcjonowania rad działalności pożytku publicznego. Reguluje ponadto zasady i warunki wykonywania świadczeń przez wolontariuszy na rzecz organizacji pozarządowych oraz warunki korzystania z tych świadczeń przez organizacje pozarządowe.

[Definicje]

Art. 2

Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) dotacji – rozumie się przez to dotację w rozumieniu art. 127 ust. 1 pkt 1 lit. e oraz art. 221 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.);
- 2) „środkach publicznych” – rozumie się przez to środki publiczne, o których mowa w ustawie o finansach publicznych, przeznaczone na wydatki publiczne w rozumieniu tej ustawy;
- 3) wolontariuszu – rozumie się przez to osobę fizyczną, która ochotniczo i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia na zasadach określonych w ustawie;
- 4) inicjatywie lokalnej – rozumie się przez to formę współpracy jednostek samorządu terytorialnego z ich mieszkańcami, w celu wspólnego realizowania zadania publicznego na rzecz społeczności lokalnej;
- 5) **operatorze projektu – rozumie się przez to organizację pozarządową lub podmiot wymieniony w art. 3 ust. 3, którym organ administracji publicznej zleca realizację zadania publicznego w sferze, o której mowa w art. 4, w sposób, o którym mowa w art. 16a;**
- 6) **realizatorze projektu – rozumie się przez to organizację pozarządową lub podmiot wymieniony w art. 3 ust. 3, którym operator projektu zleca wykonanie projektu;**
- 7) **projekcie – rozumie się przez to zadanie publiczne w sferze, o której mowa w art. 4, realizowane przez realizatora projektu w sposób, o którym mowa w art. 16a.**

(pkt 5–7 dodane ustawą z 5 sierpnia 2015 r.)

Artykuł 2 zawiera podstawowe definicje pojęć stosowanych w ustawie.
